

Dyslexieprotocol IVKO 2022

Datum	30 juni 2022
Taalcoördinator	Barbara Wolff
Tweede lezer / ingediend door	Kees Lazonder
Status	Ter instemming DMR

1. Definities en voorwaarden

Op het IVKO gaan wij uit van de volgende definitie van dyslexie:

Dyslexie is een stoornis die gekenmerkt wordt door een hardnekkig probleem met het aanleren en/of vlot toepassen van het lezen en/of spellen op woordniveau' (Stichting Dyslexie Nederland, 2008, p. 11).¹

Wij streven ernaar onze leerlingen zo goed mogelijk naar het eindexamen te begeleiden. Volgens ons moet de ondersteuning dan ook een middel zijn en geen doel. Dat wil zeggen dat we alleen ondersteuning bieden als deze nuttig blijkt bij de te behalen doelen.

Voorliggend stuk heeft betrekking op leerlingen van wie wij een dyslexieverklaring hebben. Het is belangrijk deze verklaring in te leveren bij de leerlingadministratie van het IVKO: leerlingadministratie.ivko@msa.nl

2. Een geïntegreerde aanpak voor dyslectici

De dyslexieondersteuning op het IVKO wordt via een geïntegreerde aanpak geboden. Zo kunnen leerlingen het schrijf- en spraakprogramma Claroread (zie

¹ Stichting Dyslexie Nederland (2008). Dyslexie. Diagnose en behandeling van dyslexie. Brochure van de Stichting Dyslexie Nederland. Geheel herziene versie. (zie voor een digitale versie: www.stichtingdyslexienederland.nl).

bijlage 1 voor de handleiding van dit programma) inzetten tijdens zelfstudie, in de les en tijdens het maken van de schoolexamens.

3. Compenserende faciliteiten voor toetsen in de onderbouw

Voor de compenserende faciliteiten volgen wij het landelijk dyslexieprotocol VO. ⁱⁱ²

3.1 Spellingcorrectie

Spelfouten worden voor dyslectische leerlingen uit de onderbouw niet fout gerekend als spelling *niet het doel van de toets is*. Tijdens werkstukken worden de spelfouten wel meegerekend, omdat de leerling hier gebruik kan maken van een spellingcorrector.

3.2 Tijdverlenging

Dyslectische leerlingen hebben tijdens toetsen recht op maximaal 25% tijdverlenging. Als sprake is van meerdere beperkingen, mogen de tijdverlengingen op grond van verschillende beperkingen niet bij elkaar worden opgeteld.

3.3 Ondersteunende middelen

Dyslectische leerlingen kunnen gebruik maken van het tekst naar spraak programma Claroread.

² Henneman, K., Kleijnen, M. H. L., Smits, A. E. H., & Cox, A. (2004). *Protocol dyslexie voortgezet onderwijs*. KPC Groep.

4 Compensatie en regels tijdens PTA (programma toetsing en afsluiting) onderdelen voor dyslectische leerlingen

4.1 Schoolexamens

Voor de regels tijdens schoolexamens en de centrale examens volgen wij het Het Protocol Dyslexie Voortgezet Onderwijs³ⁱⁱⁱ en de brochure Kandidaten met een ondersteuningsbehoefte, 2022.^{iv4}

4.1.1 Spellingcorrectie op het SE

De schoolexameneisen zijn voor alle leerlingen hetzelfde. Dit geldt ook voor de correctievoorschriften voor spelling.

- Aangepaste beoordelingen spelling en gebruik van spellinglijsten en/of regelkaarten zijn bij het schoolexamen niet toegestaan;
- Bij het schoolexamen bepaalt de docent in welke mate spelling meeweegt bij de correctie. Wij mogen daar als school geen uitzondering maken voor dyslectische leerlingen: de correctievoorschriften gelden voor álle leerlingen.
- Bij de examens is alleen een papieren woordenboek toegestaan;
- De dyslectische leerling kan tijdens toetsen waar spelling niet getoetst wordt gebruikmaken van een tekstverwerker met spellingcontrole.

³ Henneman, K., Kleijnen, M. H. L., Smits, A. E. H., & Cox, A. (2004). *Protocol dyslexie voortgezet onderwijs*. KPC Groep.

⁴ <https://www.examenblad.nl/onderwerp/kandidaten-met-een/2022>

4.1.2 Tijdverlenging

Dyslectische leerlingen hebben op het schoolexamen maximaal 25% van de totale toetstijd verlenging en ten hoogste 30 minuten, zie ook het examenreglement (IVKO-examenreglement artikel 4). Als sprake is van meerdere beperkingen, mogen de tijdverlengingen op grond van verschillende beperkingen niet bij elkaar worden opgeteld.

4.1.3 Verklanking op het SE

Tijdens schoolexamens hebben dyslectische leerlingen de mogelijkheid het examen met het voorleesprogramma ClaroRead SE te maken. Hiervoor gebruiken zij een examenlaptop van school. Leerlingen wordt aangeraden goed te oefenen met dit programma en het zelf ook te downloaden op het eigen device. Zie bijlage 1 voor de instructies bij ClaroRead.

4.2 Centrale examens

Voor de regels en mogelijkheden voor dyslectische leerlingen tijdens de centrale examens volgen wij Het Protocol Dyslexie Voortgezet Onderwijs⁵ en de Brochure kandidaten met een ondersteuningsbehoefte, 2022.⁶

4.2.1 Spellingcorrectie op het CE

- Aangepaste beoordelingen spelling en gebruik van spellinglijsten en/of regelkaarten zijn bij het centraal examen niet toegestaan;
- Spelling wordt bij de centrale examens Nederlands streng beoordeeld. Maakt een leerling twee keer dezelfde fout, dan wordt deze twee keer fout gerekend. Toch weegt spelling nooit zwaarder dan ongeveer een tiende van het totaal aantal te behalen punten voor het examen. Een (dyslectische) leerling kan nooit meer dan één punt aftrek krijgen voor spelling en kan deze compenseren door tekstbegrip en andere essentiële taalvaardigheden;
- De dyslectische leerling kan gebruikmaken van een tekstverwerker met spellingcontrole (*deskundigenverklaring volgens artikel 55 van het Eindexamenbesluit VO, Computer als schrijfgerei*);
- Bij de examens is alleen een papieren woordenboek toegestaan.

⁵ Henneman, K., Kleijnen, M. H. L., Smits, A. E. H., & Cox, A. (2004). *Protocol dyslexie voortgezet onderwijs*. KPC Groep.

⁶ <https://www.examenblad.nl/onderwerp/kandidaten-met-een/2022>

4.2.2 Tijdverlenging op het CE

Examenkandidaten met dyslexie hebben maximaal 30 minuten tijdverlenging. Als sprake is van meerdere beperkingen, mogen de tijdverlengingen op grond van verschillende beperkingen niet bij elkaar worden opgeteld.

4.2.3 Verklanking op het CE

Voor dyslectische leerlingen wordt er verklanking (voorlezen van teksten) gefaciliteerd door school. Hier gebruiken wij ook het programma ClaroRead voor. Hiervoor worden examenlaptops van het IVKO gebruikt. Examenkandidaten wordt aangeraden goed te oefenen met dit programma en het zelf ook te downloaden op het eigen device. Zie bijlage 1 voor de instructies bij ClaroRead.

Leerlingen dienen tijdig (bij hun mentor) aan te geven of zij wel of geen gebruik willen maken van ClaroRead op het CE.

5. Dyslexiebegeleiding

- Voor A leerlingen (brugklassers) bieden wij één periode intensieve ondersteuning. Tijdens deze ondersteuning leren de leerlingen werken met ClaroRead;
- Voor alle andere leerjaren is er een inloopspreekuur. Tijdens dit spreekuur kan een leerling hulp krijgen met het programma ClaroRead;
- Tijdens dit inloopspreekuur kan er samen met de leerling worden gekeken of er behoefte is aan gerichte ondersteuning. De ondersteuningsbehoefte wordt mede in kaart gebracht door te kijken naar ondersteuning die in het basisonderwijs is ingezet. Aan de hand van deze informatie én de doelen van

de leerling wordt bepaald welke begeleiding het meest passend is. Dit kan betekenen dat er behoefte is aan hulp bij het structureren van de leerstof, maar het kan ook betekenen dat er remediërende ondersteuning extern het meest passend is. Het is belangrijk om te vermelden dat er geen remediërende ondersteuning plaatsvindt in dit uur/op school. Hiervoor kunnen wij de leerling doorverwijzen naar specialistische instituten.

- Dyslectische leerlingen die zich bij het inlooptraject melden kunnen een dyslexiepas (zie bijlage 2) aanmaken, hierop komen de *rechten, plichten en extra afspraken* (indien nodig) te staan. Afspraken zijn tussen leerling, mentor en/of dyslexiecoördinator en gaan bijvoorbeeld over de inzet van regelkaarten of het gebruik van een spellingscorrector. De leerling kan de pas tijdens toetsen op tafel te leggen en indien er extra afspraken zijn kan de pas ook tijdens reguliere lessen worden ingezet.

6. Faciliteiten extern: wat bieden wij niet intern op het IVKO

Wij signaleren en testen niet op dyslexie, wij kunnen leerling en ouders voorzien van een lijst dyslexiecentra mocht het vermoeden van dyslexie bestaan. Wij bieden geen remediërende ondersteuning en vergoeden de kosten van externe begeleiding niet.

Bijlage 1: Claroread

Stappenplan voor het downloaden van ClaroRead via school

Dit is het stappenplan waarmee leerlingen, ouders en/of werknemers kunnen inloggen om gebruik te maken van ClaroRead. Met dit stappenplan kunt u ClaroRead op een eigen systeem zetten.

1. Ga naar www.woordhelder.nl/school
2. Kies uw **school** (dit is uw schoolnaam of naam van de stichting)
3. Voer de **Naam van de leerling** in
4. Voer het **leerlingnummer** in
5. Voer het **(school)e-mailadres** van de leerling in.
(Heeft u een mail gehad met dit stappenplan? Gebruik dan het e-mailadres waarop u deze mail heeft ontvangen. Anders is dit het meestal leerling-mailadres van school, vaak is dit iets als leerlingnummer@schoolnaam.nl. bijvoorbeeld: 12345@woordheldercollege.nl)
6. Klik op **Inloggen**.
7. Nu komt u in de download-omgeving
8. Kies welk besturingssysteem u gebruikt. U kunt kiezen voor **Windows, Mac** of **Chromebook**. Klik de versie aan waarop ClaroRead moet worden geïnstalleerd.
9. Ga akkoord met de algemene voorwaarden onderin het scherm. Daarna kunt u kiezen voor **Verder**
10. U komt nu in het downloadschermb. Start het downloaden van ClaroRead door op de gele knop **downloaden** te klikken.
11. Sla de bestanden op de computer op *(Kies hier dus niet voor uitvoeren, maar voor opslaan als... En let op waar de bestanden opgeslagen worden)*
12. Installeer daarna de software.
13. De student die gedownload heeft krijgt op zijn/haar e-mailadres een activatiecode, gebruik deze om het programma ClaroRead te activeren.

Bijlage 2: Dyslexiepas

Dyslexiepas

Naam	Klas
------	------

Compenserende faciliteiten Extra tijd toetsen: 10 min. per 40 min. ClaroRead mag worden ingezet bij: ✓ toetsen (digitaal aangeleverd door docent) ✓ het lezen van studieboeken en lesstof ✓ het maken van werkstukken/verslagen	Verplichtingen van ➤ Bij misbruik van de laptop tijdens toetsen, vervalt het recht op gebruik ervan voor de duur van drie maanden.	Extra afspraken met _____ _____ _____ _____
--	--	--

ⁱ Stichting Dyslexie Nederland (2008). Dyslexie. Diagnose en behandeling van dyslexie. Brochure van de Stichting Dyslexie Nederland. Geheel herziene versie. (zie voor een digitale versie: www.stichtingdyslexienederland.nl).

ⁱⁱ Henneman, K., Kleijnen, M. H. L., Smits, A. E. H., & Cox, A. (2004). *Protocol dyslexie voortgezet onderwijs*. KPC Groep.

ⁱⁱⁱ Henneman, K., Kleijnen, M. H. L., Smits, A. E. H., & Cox, A. (2004). *Protocol dyslexie voortgezet onderwijs*. KPC Groep.

^{iv} <https://www.examenblad.nl/onderwerp/kandidaten-met-een/2022>

^v Henneman, K., Kleijnen, M. H. L., Smits, A. E. H., & Cox, A. (2004). *Protocol dyslexie voortgezet onderwijs*. KPC Groep.